

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2022.26.13>

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА КОРИСТУВАННЯ ПРИРОДНИМИ ОБ'ЄКТАМИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НАРОДУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ

Брановицький Віктор Володимирович,
кандидат економічних наук,
адвокат, старший партнер
(АО «КБ Партнерс», м. Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-4339-2214

Статтю присвячено характеристиці Кабінету Міністрів України як суб'єкта адміністративно-правового забезпечення реалізації права користування природними об'єктами права власності народу України, визначенню проблемних питань нормативно-правової регламентації його повноважень та формулюванню шляхів їх вирішення. Встановлено, що основними функціями, виконуваними Кабінетом Міністрів України у галузі користування природними об'єктами, включаючи ті, що належать на праві власності народу України, є: контроль, координація, нормативно-правове регулювання, укладення угод про розподіл продукції і реагування на правопорушення. Проведено аналіз і порівняння повноважень, закріплених у законах України, окреслено сучасний стан їх нормативно-правового регулювання, зокрема встановлено наявність колізій всередині нормативно-правових актів, неузгодженість з іншими законами, прогалин. Особливо підкреслено і обґрунтовано недоречність закріплення невичерпних переліків повноважень Кабінету Міністрів України. Окремо наголошено на тому, що у законах України ідентичного характеру (які різняться лише типом природного об'єкта) застосовано неоднаковий підхід до нормативно-правової регламентації повноважень суб'єктів публічної адміністрації, включаючи Кабінет Міністрів України. Упродовж статті та у висновках до неї сформульовано пропозиції з питань удосконалення нормативно-правового регулювання компетенції Кабінету Міністрів України, спрямовані на вирішення проблем і недоліків, властивих чинним нормативно-правовим актам України у цій сфері: узгодження положень законів між собою, нормативно-правове закріплення вичерпних переліків повноважень в межах спеціально присвяченої їм статті (або, якщо мова йде загалом про суб'єктів публічної адміністрації, то – розділу) та ін. Крім того, запропоновано кілька альтернативних шляхів до удосконалення нормативно-правової регламентації повноважень Кабінету Міністрів України: закріпити усі повноваження, які наразі регламентуються низкою

законів України, в межах Закону України «Про Кабінет Міністрів України», який є спеціальним з точки зору регулювання засад діяльності та визначення компетенції даного суб'єкта публічної адміністрації; або закріпити в його межах узагальнене формулювання покладених на нього повноважень (наприклад, шляхом перерахування функцій за галузями природокористування) та розміщення поряд із ними відсильні норми на конкретизовані вичерпні переліки повноважень, закріплені у кожному природоресурсному законі.

Ключові слова: Кабінет Міністрів України, публічне адміністрування, природокористування, адміністративно-правове забезпечення, право користування природними об'єктами права власності народу України.

THE CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE AS A SUBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR THE IMPLEMENTATION OF THE RIGHT TO USE NATURAL OBJECTS OF OWNERSHIP OF THE PEOPLE OF UKRAINE: PROBLEMATIC ISSUES OF REGULATORY AND LEGAL REGULATION

Branovytskyi Viktor Volodymyrovych,
PhD in Economics,
Attorney at Law, Senior Partner
(Law Firm “KB Partners” Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-4339-2214

The article deals with the characterization of the Cabinet of Ministers of Ukraine as a subject of administrative and legal support for the implementation of the right to use natural objects of ownership of the people of Ukraine, the identification of difficulties with the regulatory and legislative framework governing its authority and the development of solutions. It has been determined that the primary duties carried out by the Ukrainian Cabinet of Ministers in the area of using natural objects, including those that belong to the right of ownership of the people of Ukraine, are control, coordination, regulatory and legal regulation, the conclusion of production sharing agreements and response to offences. The powers recognized by the laws of Ukraine are analyzed and compared, and the status of their regulatory and legal regulation is described. In particular, it is determined whether there are conflicts within regulatory and legal actions, inconsistencies with other laws, and gaps. The inappropriateness of fixing inexhaustible lists of powers of the Cabinet of Ministers of Ukraine is especially emphasized and substantiated. Separately, it should be mentioned that multiple approaches to regulating and legal regulation of the powers of public administration institutions, including the Ukrainian Cabinet of Ministers, are applied by the laws of Ukraine of an identical nature (which differ only in the type of natural object). During the article and in the conclusions to it, proposals are formulated on improving the regulatory regulation of the competence of the Cabinet of Ministers of Ukraine, aimed at solving problems and shortcomings inherent in the current regulatory legal acts of Ukraine in this area: coordination of the provisions of laws among themselves, regulatory consolidation of exhaustive lists of powers within the article specially devoted to them (or, if we are talking in general about subjects of public administration, then Section), etc. In addition, several alternative ways to improve the regulatory and legal regulation of the powers of the Cabinet of Ministers of Ukraine are proposed: to consolidate all the powers that are currently regulated by several laws of Ukraine, within the framework of the Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine”, either fix within its limits a generalized formulation of the powers assigned to it (for example, by listing functions in the branches of nature management) and placed next to them reference norms for specified

exhaustive lists of powers fixed in each natural resource law, which is unique from the point of view of regulating the principles of activity and determining the competence of this subject of Public Administration.

Key words: Cabinet of Ministers of Ukraine, public administration, nature management, administrative and legal support, the right to use natural objects of ownership of the people of Ukraine.

Право на користування природними об'єктами права власності народу України є гарантованим Конституцією України [1] правом громадян, що, з огляду на численні концепції й стратегії публічної політики [2; 3; 4], спрямовані на розвиток нашої держави як правової та оптимізацію публічного адміністрування у ній, зокрема в екологічній сфері, зумовлює необхідність побудови надійного та ефективного механізму його адміністративно-правового забезпечення, який, однак, сьогодні залишається майже недослідженим. Зазначене обумовлює необхідність та актуальність проведення наукових досліджень за окресленим напрямком. У цьому ракурсі зауважимо, що одним з обов'язкових елементів механізму адміністративно-правового забезпечення є суб'єкти його здійснення, система, повноваження та роль яких у публічному адмініструванні галузі користування природними об'єктами права власності народу України також не знайшли свого відображення у наукових працях вітчизняних вчених, що додатково вказує на доцільність підготовки нами наукових розробок з даної проблематики.

У цьому ракурсі зауважимо, що одним з головних суб'єктів загальної компетенції (широко-профільним суб'єктом публічної адміністрації), який здійснює публічне адміністрування у галузі природокористування, є Кабінет Міністрів України, який є вищим органом виконавчої влади, що забезпечує проведення публічної політики у державі та інтереси народу України, зокрема, шляхом вирішення питань публічного адміністрування у сферах охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки, природокористування і забезпечення прав і свобод людини та громадянина [5]. Проте, стан нормативно-правового забезпечення його функціонування з окреслених питань досі залишається на неналежному рівні.

Враховуючи викладене, метою статті є характеристика Кабінету Міністрів України як суб'єкта адміністративно-правового забезпечення реалізації права користування природними об'єктами права власності народу України, визначення проблемних питань нормативно-правової регламентації його повноважень та формулювання шляхів їх вирішення.

Приступаючи до викладу основного питання статті, зазначимо, що, узагальнюючи положення Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [5] з приводу реалізації покладених на Кабінет Міністрів України функцій із забезпечення прав і свобод людини і громадянина та забезпечення здійснення публічної політики у сфері природокористування [5], можемо зробити висновок, що у напрямку забезпечення реалізації права користування природними об'єктами права власності народу України він виконує наступні повноваження: контроль за додержанням законодавства нижчестоящими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з приводу виконання ними делегованих повноважень попередньо названих суб'єктів публічної адміністрації; координація роботи центральних органів виконавчої влади; державне управління у сфері охорони та раціонального використання землі, її надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу, інших природних ресурсів; прийняття рішень про обмеження, зупинення або припинення діяльності підприємств, установ та організацій у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища [5]. Разом з тим, жодне з цих повноважень не набуло

належного розкриття всередині Закону України «Про Кабінет Міністрів України», а окремого нормативно-правового акта, який би встановлював порядок їх реалізації, не прийнято. Як наслідок, незрозуміло, яким чином та в якому порядку здійснюється вказаний контроль, а також у чому полягає державне управління у сфері раціонального використання природних ресурсів, за допомогою яких напрямків, форм, способів та засобів публічного адміністрування воно здійснюється. Щоб знайти відповіді на ці питання, звернімося до природоресурсного законодавства.

Так, згідно з ч. 1 ст. 16 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [6] під управлінням розуміється здійснення у цій галузі функцій спостереження, дослідження, стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на довкілля, контролю, прогнозування, програмування, інформування та іншої виконавчо-розпорядчої діяльності [6]. Відтак, можна припустити, що Кабінет Міністрів України у контексті публічного адміністрування сфери природокористування виконує усі ці функції, адже Закон України «Про Кабінет Міністрів України» не містить вказівок на те, які з них виконує Уряд в межах здійснення публічного управління даної галузі. Однак, подальше вивчення ст. 17 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», присвяченої повноваженням Уряду, свідчить про те, що ним не виконується жодна із перерахованих функцій (хіба що ті, які увійшли до поняття «іншої виконавчо-розпорядчої діяльності»), а саме, він наділений такими повноваженнями:

1) координація діяльності центральних органів виконавчої влади та інших установ [6], що узгоджується з покладенням на нього Законом України «Про Кабінет Міністрів України» відповідним завданням, названим вище. Однак, воно стосується забезпечення реалізації права користування природними об'єктами права власності народу України дещо опосередковано, оскільки більшим чином полягає в організації діяльності органів виконавчої влади нижчого рівня, покладенням на них завдань тощо, тому ми не зупинятимемося на ньому детально;

2) встановлення порядків розробки та затвердження екологічних нормативів, лімітів використання природних ресурсів [6]. Як відомо, порядки встановлюються шляхом прийняття нормативно-правових актів підзаконного рівня, якими їх затверджено, тобто, іншими словами, мова йде про нормативно-правове регулювання. У якості прикладу наведемо постанову Кабінету Міністрів України «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» від 10 серпня 1992 р. № 459 [7]. Водночас, маємо звернути увагу, що, з одного боку, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» Кабінет Міністрів України уповноважений встановлювати порядки надання дозволів лише на здійснення операцій у сфері поводження з відходами [6]. У такому разі виникає питання, чи правомірною є названа постанова в частині регулювання порядку видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду? З іншого боку, ч. 7 ст. 9¹ Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [8], встановлює повноваження Кабінету Міністрів України на визначення вказаного вище порядку. Аналогічним чином ч. 2 ст. 62 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» встановлює, що Кабінет Міністрів України визначає порядок здійснення державного контролю за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду [8], однак дане повноваження не закріплено у ст. 17 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Інакше кажучи, окреслені випадки демонструють суперечність між двома нормативно-правовими актами одного рівня, яка, на нашу думку, пов'язана з неналежною

нормативно-правовою регламентацією повноважень суб'єктів публічної адміністрації, зокрема вищого органу виконавчої влади, яку ми прокоментуємо нижче. Так чи інакше, викладене вказує на необхідність узгодження цих нормативно-правових актів між собою шляхом внесення відповідних змін і доповнень;

3) прийняття рішень про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення. Законом не розкрито, що маєтсья на увазі під цим повноваженням, більш того, розд. II Закону України «Про природно-заповідний фонд України» не наділяє Кабінет Міністрів України повноваженнями щодо управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду [8], відносячи ці питання до компетенції інших суб'єктів публічної адміністрації. У зазначеному ми вбачаємо колізію між нормами загального та спеціального законів, у випадку якої мають за загальним правилом застосовуватись положення спеціального законодавства [9]. Тим не менш, такі розбіжності є неприпустимими, оскільки створюють умови для неоднакової практики публічного адміністрування і підстави для оскарження рішень суб'єктів публічної адміністрації як такі, що прийняті з порушенням покладених на них повноважень і вимог законодавства. Тому, на нашу думку, необхідним є узгодження положень зазначених законів та визначення точної компетенції Кабінету Міністрів України;

4) інші повноваження. Як бачимо, перелік повноважень Уряду не є вичерпним, що, як наслідок, створює потенціал для нескінченної юрисдикції цього суб'єкта і неможливості її контролю. Ст. 19 Конституції України встановлює чіткі вимоги з приводу того, що суб'єкти публічної адміністрації (наразі мова про органи виконавчої влади) повинні діяти виключно в межах повноважень, передбачених законодавством [1]. Відтак, коли законодавство не обмежує повноваження Кабінету Міністрів України (та й інших органів публічної влади) аналогічними з наведеним формулюваннями, на нашу думку, має місце правова фікція, яка дозволяє одночасно виправдовувати будь-яку діяльність суб'єкта публічної адміністрації та, навпаки, відмовляти у вчиненні певних дій з тих саме причин (перелік повноважень одночасно є невичерпним та не включає при цьому ті або інші завдання). Вважаємо, що такий стан правового регулювання є неприпустимим та створює загрозу для функціонування України як правової держави на засадах принципів законності й верховенства права. Тому, як в Законі України «Про Кабінет Міністрів України», так і в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» має бути чітко, вичерпно й однозначно закріплено, які саме повноваження покладено на Кабінет Міністрів України. За даною формулою необхідно визначити компетенцію кожного суб'єкта публічної адміністрації, у протилежному випадку існуватиме небезпека порушень і недотримання прав і свобод людини, неналежного урядування тощо.

Інші природоресурсні закони закріплюють ширші переліки повноважень Кабінету Міністрів України. З тим, щоб не перераховувати їх за кожним законом окремо, наведемо їх узагальнений перелік. А саме, у контексті адміністративно-правового забезпечення реалізації права користування природними об'єктами права власності народу України Кабінет Міністрів України, відповідно до природоресурсних нормативно-правових актів, наділений наступною компетенцією: 1) здійснювати контроль за: використанням та охороною природних об'єктів, відтворенням природних ресурсів (п. 2 ч. 1 ст. 8 Кодексу України про надра (далі – КУпН) [10], п. 3 ч. 1 ст. 14 Водного кодексу (далі – ВК) України [11]); 2) координувати діяльність органів виконавчої влади (п. 3 ч. 1 ст. 8 КУпН, п. 6 ч. 1 ст. 14 ВК України, п. 2 ч. 1 ст. 27 Лісового кодексу (далі – ЛК) України [12], п. 7 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про тваринний світ» [13]); 3) здійснювати нормативно-правове регулювання шляхом: а) визначення порядків: діяльності

органів виконавчої влади в галузі використання і охорони природних об'єктів; використання надр та їх охорони, розробки і затвердження відповідних норм і правил; розпорядження геологічною інформацією; видачі дозволів на спеціальне водокористування; встановлення екологічних нормативів, лімітів та видачі відповідних дозволів чи інших документів на право використання об'єктів тваринного світу; видачі дозволів на використання мисливських тварин; встановлення лімітів та видачі дозволів на використання мисливських тварин; підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування, переробки продуктів вилову та верифікації (встановлення достовірності) аналогічних документів, що видаються компетентними органами влади іноземних держав (пп. 3, 6, 8 ч. 1 ст. 8 КУпН, п. 6 ч. 1 ст. 14 ВК України, п. 5 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про тваринний світ», пп. 3, 6 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про мисливське господарювання та полювання» [14], п. 6 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» [15]); б) встановлення зборів за видачу спеціальних дозволів на користування надрами (п. 7 ч. 1 ст. 8 КУпН); в) створення єдиної системи Державного інформаційного геологічного фонду (п. 8 ч. 1 ст. 8 КУпН); г) визначення критеріїв щодо визнання запасів корисних копалин незначними (п. 12 ч. 1 ст. 8 КУпН); г) затвердження переліку ділянок надр, що становлять особливу наукову, культурну або природно-заповідну цінність і не можуть надаватися у користування на умовах угод про розподіл продукції (п. 15¹ ч. 1 ст. 8 КУпН); д) затвердження державних програм: з охорони захисту, використання та відтворення лісів; мисливського господарства (п. 4 ч. 1 ст. 27 ЛК України, п. 4 ст. 5 Закону України «Про мисливське господарювання та полювання»); 4) укладати угоди про розподіл продукції (пп. 13, 15 ч. 1 ст. 8 КУпН); 5) приймати рішення про обмеження, зупинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними вимог природоресурсного законодавства (п. 12 ч. 1 ст. 14 ВК України, п. 7 ч. 1 ст. 27 ЛК України); 6) здійснювати інші повноваження (п. 16 ч. 1 ст. 8 КУпН, п. 15 ч. 1 ст. 14 ВК України, п. 8 ч. 1 ст. 27 ЛК України, п. 8 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про тваринний світ», п. 8 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про мисливське господарювання та полювання», п. 7 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів») [10; 11; 12; 13; 14; 15] (недоцільність допущення невичерпних переліків повноважень суб'єктів публічної адміністрації ми обґрунтували вище).

Таким чином, з викладеного випливають такі **висновки**. По-перше, передбаченими на нормативному рівні (в межах спеціально присвячених цьому питанню структурних складових законів) є лише кілька функцій Кабінету Міністрів України у досліджуваній нами сфері: контролю, координації, нормативно-правового регулювання, укладення угод про розподіл продукції і реагування на правопорушення (у вигляді прийняття рішень про обмеження, зупинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними вимог природоресурсного законодавства).

По-друге, залежно від природного об'єкта, законодавством встановлено ширші та вузьчі повноваження Кабінету Міністрів України. Наприклад, у КУпН передбачено невичерпний перелік з 16 повноважень, у ВК України – 15, ЛК України – 7. При цьому, в одних закріплено компетенцію на здійснення окремих з них, в інших – вона відсутня. Так, якщо п. 2 ч. 1 ст. 8 КУпН і п. 3 ч. 1 ст. 14 ВК України наділяють Кабінет Міністрів повноваженнями зі здійснення контролю за використанням, охороною та відтворенням природних ресурсів, то ст. 12 Закону України «Про тваринний світ» і п. 5 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про мисливське господарювання та полювання» встановлюють, що Уряд тільки забезпечує його здійснення (у який спосіб таке забезпечення здійснюється, закон не розкриває, проте припускаємо, що мова йде про нормативно-правове

регулювання). Водночас, за викладених обставин у ч. 1 ст. 57 Закону України «Про тваринний світ» і ст. 37 Закону України «Про мисливське господарювання та полювання» закріплюють, що державний контроль у галузях охорони, використання і відтворення тваринного світу, мисливського господарства та полювання здійснюється Кабінетом Міністрів України (поза іншими уповноваженими на це суб'єктами) [13]. Тобто, має місце суперечність між положеннями всередині нормативно-правового актів. Це повторно підтверджує неналежний стан нормативно-правового регулювання засад діяльності суб'єктів публічної адміністрації, який потребує свого виправлення шляхом проведення ґрунтовного доопрацювання нормативно-правових актів, узгодження їх положень між собою та ін.

По-третє, по тексті цих законів зустрічаються повноваження, які не увійшли до переліків, закріплених в межах спеціально відведених для цього статей. Наприклад, це стосується затвердження порядків проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами, їх надання, надання гірничих відводів, ведення державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин, установлення квот на видобуток корисних копалин, здійснення державного геологічного контролю, здійснення державного гірничого нагляду та ін. (ч. 5 ст. 16, ч. 5 ст. 17, ч. 2 ст. 42, ч. 2 ст. 52, ч. 5 ст. 62, ч. 4 ст. 63 КУпН [10]). Як і у розглянутих вище випадках, з одного боку, ці повноваження можна віднести як до компетенції з визначення порядків діяльності органів виконавчої влади в галузі використання і охорони надр, так і до інших повноважень. З іншого боку, якщо у ст. 16 закріплено, які саме порядки уповноважений затверджувати Кабінет Міністрів України, то нелогічним і суперечливим є те, що у подальшому в межах даного закону закріплено повноваження на затвердження порядків, які не враховані у ст. 16. Аналогічна ситуація має місце і в решті нормативно-правових актів, якими закріплено повноваження Кабінету Міністрів України у сфері публічного адміністрування природокористування. Окреслений стан, на нашу думку, є недоречним і має бути виправленим, з огляду на викладені вище причини, запропонованим нами шляхом, тобто за допомогою узгодження положень кожного закону між собою та закріпленням чіткого й вичерпного переліку повноважень Кабінету Міністрів України в межах однієї статті.

По-четверте, варто зауважити, що не в усіх нормативно-правових актах застосовано однаковий підхід до регламентації повноважень Кабінету Міністрів України (а також інших суб'єктів публічної адміністрації). Так, у розглянутих вище законах в межах окремої статті закріплено перелік повноважень даного органу виконавчої влади (це стосується усіх уповноважених у цій галузі суб'єктів) та, додатково до неї, в межах статей, присвячених певним аспектам публічного адміністрування користування певними природними об'єктами і розміщених в різних частинах цих законів, встановлено його компетенцію на виконання інших публічних завдань, які не увійшли до зазначених переліків. Натомість, у Законах України «Про рослинний світ» [16], «Про природно-заповідний фонд України» [8] і «Про Червону книгу України» [17] відсутня нормативно-правова регламентація переліку повноважень Кабінету Міністрів України та інших суб'єктів публічної адміністрації, а їх окремі повноваження закріплені у різних структурних частинах цих нормативно-правових актів. На нашу думку, такий підхід не сприяє організованому, послідовному і чіткому нормативно-правовому забезпеченню діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Більш того, вважаємо, що у нормативно-правових актах ідентичного характеру (адже вони усі відрізняються лише за видом природного об'єкта) має бути застосовано однакову нормопроектну практику, яка полегшує сприйняття текстів закону та пошук необхідного нормативно-правового матеріалу. Тому, на нашу думку, доцільно доповнити названі закони

розділом, присвяченим компетенції суб'єктів публічної адміністрації, в якому буде зібрано усі їх повноваження у цій сфері (тоді доцільним стане, з метою уникнення дублювання правових норм, видалення з решти положень законів норм про їх повноваження, оскільки фактично їх буде систематизовано та перенесено в окремий розділ).

У якості додаткового висновку зазначимо, що, на нашу думку, усі розглянуті повноваження мають бути відображені у Законі України «Про Кабінет Міністрів України», який є спеціальним з точки зору регулювання засад діяльності та визначення компетенції Кабінету Міністрів України. Враховуючи викладені вище міркування, вважаємо, що цей закон має повно й вичерпно закріплювати усі функції, завдання і конкретні повноваження Кабінету Міністрів України. Альтернативним кроком у напрямку удосконалення нормативно-правового забезпечення його діяльності, з урахуванням недоцільності допущення дублювання правових норм різними законами, може стати узагальнене формулювання покладених на нього повноважень за прикладом того, як ми вище підсумували з приводу функцій, покладених на Кабінет Міністрів України, але при цьому варто розмістити відсильні норми на закріплені вичерпні переліки повноважень у кожному природоресурсному законі (у такому разі останні слід узгодити між собою, виправити колізії та заповнити прогалини зазначеним чином).

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2019. № 16. Ст. 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
3. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1363-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
4. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
5. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2014. № 13. ст. 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. № 41. Ст. 546. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
7. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
8. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 34. Ст. 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
9. Щодо практики застосування норм права у випадку колізії : Лист Міністерства юстиції України від 26 грудня 2008 р. № 758-0-2-08-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0758323-08#Text> (дата звернення: 29.09.2022)

10. Кодекс України про надра : Закон України від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 36. Ст. 340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
11. Водний кодекс України : Закон України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1995. № 24. Ст. 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 29.09.2022)
12. Лісовий кодекс України : Закон України від 21 січня 1994 р. № 3852-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 17. Ст. 99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
13. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 14. Ст. 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
14. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 18. Ст. 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
15. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3677-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 17. Ст. 155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
16. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22-23. Ст. 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text> (дата звернення: 29.09.2022)
17. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 30. Ст. 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text> (дата звернення: 29.09.2022)